

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	23039 - Patologia Medicoquirúrgica: Sistema Nervios / 1
Titulació	Grau de Medicina - Quart curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Ana Maria Espino Ibañez <i>Responsable</i> anamaria.espino@uib.cat						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Guillermo Amer Ferrer guillermo.amer@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Marta Brell Doval marta.brell@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Antonio Figuerola Roig antonio.figueroa@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Javier Ángel Ibáñez Domínguez javier.ibanez@uib.es						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Maria Inés Legarda Ramírez						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria
Francesc Xavier Miralles Morell						Cal concertar cita prèvia amb el/la professor/a per a fer una tutoria

Contextualització

L'assignatura de Patologia Medicoquirúrgica del Sistema Nervios pertany al mòdul III (Formació clínica humana) del Grau de Medicina. Té caràcter de formació obligatòria, consta de 6 crèdits i s'imparteix al segon semestre del 4rt curs.

L'assignatura aborda les malalties del sistema nervios de l'adult amb especial èmfasi en el seu diagnòstic i tractament, i considerant tant els aspectes mèdics com quirúrgics. Els seus coneixements afecten a tres especialitats mèdiques: la NEUROLOGIA, la NEUROFISIOLOGIA i la NEUROCIRURGIA.

La Neurologia és l'especialitat mèdica que s'ocupa de les patologies que afecten al sistema nervios (central, perifèric, autonòmic) i muscular, utilitzant pel seu estudi tècniques clíniques, neurofisiològiques, neurosonològiques i de neuroimatge estructural i funcional. En aquesta especialitat és una habilitat imprescindible fer una anamnesi ben orientada i realitzar una acurada exploració neurològica, i ambdues son la base per confeccionar un diagnòstic topogràfic i sindròmic que permetrà seleccionar les exploracions complementàries més adequades o fer un diagnòstic clínic correcte. En la part dedicada a aquesta especialitat s'abordaran, entre altres, malalties que figuren dintre de les principals causes de mort i discapacitat com son l'ictus i les malalties neurodegeneratives, posant de relleu un altre dels atributs de les malalties neurològiques: el seu impacte sobre l'entorn del pacient, que obliga al futur metge a considerar la necessitat de fer un abordatge biopsicosocial en moltes d'aquestes patologies.

Guia docent

La Neurofisiologia Clínica és l'especialitat mèdica que, fonamentada en el coneixement de les neurociències bàsiques, té com a objectiu l'exploració funcional del sistema nerviós tant central com perifèric, i del sistema muscular, utilitzant tecnologia altament especialitzada com l'electroencefalografia, l'electromiografia o els potencials evocats entre d'altres, amb fins diagnòstics, pronòstics i d'orientació terapèutica.

La Neurocirurgia és l'especialitat mèdica de caràcter quirúrgic que diagnostica i tracta les afeccions quirúrgiques o potencialment quirúrgiques del sistema nerviós central, perifèric i autonòmic, incloent-hi les seves cobertes, la seva vascularització i annexes com la hipòfisi, així com del maneig operatori i no operatori del dolor, sigui quina sigui l'edat del pacient. En la part dedicada a aquesta especialitat tenen especial rellevància els traumatismes cranioencefàlics i medul·lars (principal causa d'incapacitat en adults joves), la patologia malformativa i tumoral del sistema nerviós, i la neurocirurgia funcional, entre altres temes.

L'objectiu general és formar professionals amb els coneixements teòrics i pràctics, actituds i habilitats suficients perquè puguin reconèixer, diagnosticar i afrontar les primeres decisions terapèutiques davant de les malalties més freqüents del sistema nerviós que un metge general trobarà en la pràctica clínica diària.

L'assignatura de la Patologia Medicoquirúrgica del sistema nerviós es relaciona estretament amb aquelles altres assignatures que permeten a l'alumne conèixer l'estructura, la funció i el desenvolupament del sistema nerviós i muscular en estat normal, així com les funcions psicològiques.

Requisits

Recomanables

És absolutament necessari que l'estudiant hagi assolit les competències bàsiques en Anatomia general i específicament la Neuroanatomia, Fisiologia general i específica del sistema nerviós, Patologia general i especialment Fisiopatologia del sistema nerviós.

És aconsellable tenir una bona base d'Histologia i Anatomia Patològica del sistema nerviós central i perifèric, Neurofarmacologia, Genètica, Immunologia, Semiologia radiològica del sistema nerviós i Bases de la Cirurgia.

També és convenient revisar els coneixements de Comunicació i Salut per tal de tenir present les habilitats bàsiques en la comunicació metge-pacient, i els de Psicologia mèdica per revisar les alteracions de les funcions psicològiques.

L'estudiant adquirirà el compromís de preservar la confidencialitat i el secret professional de les dades a les quals pugui accedir per raó dels aprenentatges als serveis assistencials. També ha de mantenir una actitud ètica professional en totes les seves accions

Competències

Específiques

- * CM3-14. Reconèixer i diagnosticar les principals patologies del sistema nerviós central i perifèric i orientar en el maneig d'aquestes patologies
- * CM3-26. Saber fer una anamnesi completa, centrada en el pacient i orientada a les diverses patologies, i interpretar-ne el significat

Guia docent

- * CM3-27. Saber fer una exploració física per aparells i sistemes, així com una exploració psicopatològica, i interpretar-ne el significat
- * CM3-30. Dissenyar i aplicar un pla d'actuació, enfocat a les necessitats del pacient i l'entorn familiar i social, coherent amb els símptomes i signes del pacient
- * CM4-17. Conèixer les indicacions principals de les tècniques electrofisiològiques (EEG, EMG i altres)

Genèriques

- * C15. Tenir capacitat per elaborar un judici diagnòstic inicial i establir una estratègia diagnòstica raonada
- * C16. Reconèixer i tractar les situacions que posen la vida en perill immediat i aquelles altres que exigeixen atenció immediata
- * C17. Establir el diagnòstic, pronòstic i tractament, aplicant els principis basats en la millor informació possible i en condicions de seguretat clínica

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

CLASSES. TEÒRIQUES

BLOC. NEUROLOGIA (24 H)

TEMA 1. Presentació. Aproximació al pacient amb malalties del sistema nerviós i múscul. Manifestacions neurològiques de les malalties sistèmiques .

TEMA 2. Cefalees, neuràlgies cranials i altres àlgies craniofacials.

TEMA 3. Malalties vasculars cerebrals isquèmiques i hemorràgiques

TEMA 4. Epilèpsia i síndromes epilèptiques. Status epilèptic

TEMA 5. Trastorns de la son i del manteniment de la vigília

TEMA 6. Trastorns del nivell de consciència (Sd.confusional, coma, estat vegetatiu, mort cerebral)

TEMA 7. Patologies de la medul.la espinal agudes i cròniques no quirúrgiques

TEMA 8. Esclerosi Múltiple i altres malalties desmielinitzants

TEMA 9. Malaltia d'Alzheimer i altres demències

TEMA 10. Trastorns del moviment (Parkinson i altres trastorns del moviment)

TEMA 11. Trastorns atàxics (Atàxies cerebel·loses i espinals)

TEMA 12. Malalties del Sistema nerviós perifèric

TEMA 13. ELA i altres malalties de les neurones motores

TEMA 14. Miastènia gravis i altres trastorns de la unió neuromuscular

TEMA 15. Miopaties

TEMA 16. Paràlisi facial. Trastorns del SN autònom. Dolor neuropàtic

Guia docent

TEMA 17. Patologia metabòlica, carencial i tòxica del SN

TEMA 18. Malalties infeccioses i parainfeccioses del SN. Malalties prioniques

TEMA 19. Encefalitis autoimmunes. Síndromes paraneoplàstics

BLOC. NEUROCIRURGIA (16 H)

TEMA 20. L'abordatge del pacient amb malalties neuroquirúrgiques

TEMA 21. Síndrome d'hipertensió intracranial

TEMA 22. Traumatisme cranioencefàlic

TEMA 23. Síndrome de compressió medul·lar. Síndrome de compressió radicular.

TEMA 24. Traumatisme raquimedul·lar

TEMA 25. Patologia quirúrgica degenerativa del raquis

TEMA 26. Patologia quirúrgica vascular del sistema nerviós central

TEMA 27. Patologia quirúrgica del sistema nerviós perifèric

TEMA 28. Patologia infecciosa quirúrgica del sistema nerviós

TEMA 29. Hidrocefàlia i altres trastorns del líquid cefalorraquídi

TEMA 30. Malformacions cranioencefàliques

TEMA 31. Malformacions raquimedul·lars

TEMA 32. Patologia tumoral del sistema nerviós

TEMA 33. Síndromes neurocutànies

TEMA 34. Maneig quirúrgic del dolor i l'espasticitat

TEMA 35. Neurocirurgia funcional i estereotàxica . Radiocirurgia.

SEMINARIS. .

1. Examen clínic neurològic i punció lumbar

2. Ús de les exploracions neurofisiològiques i neurosonològiques en les malalties del sistema nerviós

3. Seminari neuroquirúrgic: Estudi de casos clínics de patologia neuroquirúrgica

PRÀCTIQUES CLÍNiques. .

Organitzats en grups de 5 persones, els alumnes faran 10h de pràctiques clíniques. Majoritàriament es repartiran entre els serveis de Neurologia de l'Hospital Son Espases i de l'Hospital Son Llàtzer.

S'ofereix la possibilitat de que un nombre màxim de 15 alumnes (5 de cada grup de 20 alumnes de pràctiques) pugui fer les seves pràctiques clíniques al Servei de Neurocirurgia de l'Hospital Son Espases. Entre els alumnes interessats s'haurà d'establir un sistema o criteri de selecció si es supera el nombre màxim indicat.

A Neurologia les pràctiques clíniques estaran organitzades de tal manera que els alumnes passin pels diferents àmbits clínics : planta d'hospitalització/consultes/gabinets d'exploracions.

A Neurocirurgia els alumnes rotaran pels àmbits d'hospitalització /quiròfans/consultes.

Guia docent

Per els alumnes que hagin de desplaçar-se d'un hospital a un altre es tindrà en consideració un temps necessari pel trasllat.

Metodologia docent

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Lliçó magistral	Grup gran (G)	Transmetre coneixements, activant l'interès de l'estudiant en la matèria, la reflexió i el debat.	40
Seminaris i tallers	Seminaris, tallers i aules de simulació	Grup mitjà (M)	Complementar continguts de les lliçons teòriques, d'una forma més participativa i amena. A les aules de simulació l'alumne aprendrà a adquirir determinades habilitats o competències.	6
Classes pràctiques	Classes Pràctiques	Grup mitjà (M)	Conèixer la forma i les àrees de treball dels especialistes en Neurologia, Neurofisiologia i Neurocirurgia en el dia a dia assistencial, acostar-se al medi hospitalari i els seus diferents àmbits, acostar-se al pacient i la seva família.	10
Tutories ECTS	Tutoria	Grup mitjà (M)	Els alumnes podran plantejar dubtes i inquietuds relacionades amb l'assignatura	1
Avaluació	Estudi i exposició de casos clínics	Grup gran (G)	Aprentatge mitjançant anàlisi i exposició pública de casos clínics, que li permetin a l'alumne acostar-se a la resolució de problemes diagnòstics i terapèutics de pacients neurològics i neuroquirúrgics, al mateix temps que adquireix habilitat de síntesi i de comunicació	1.5
Avaluació	Examen teoria	Grup gran (G)	Al final del quadrimestre es realitzarà una prova global per avaluar l'adquisició de coneixements de tota l'assignatura	1.5

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi individual	Estudiar els materials docents de l'assignatura	60
Estudi i treball autònom en grup	Estudi i preparació de casos clínics	Desenvolupar casos clínics seleccionats i assignats a cada grup	30

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

En el cas de no superar alguna de les modalitats recuperables de l'assignatura, es realitzarà una prova de recuperació en el període d'avaluació extraordinària, segons el calendari de l'assignatura.

La qualificació en l'acta serà la mitjana ponderada de tots els elements de l'avaluació.

En el cas de no haver aconseguit la nota mínima exigida en algun dels elements de l'avaluació, encara que la mitjana ponderada sigui igual o superior a 5, la qualificació en l'acta serà de 4.5

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Seminaris, tallers i aules de simulació

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Proves de resposta breu (no recuperable)
Descripció	Complementar continguts de les lliçons teòriques, d'una forma més participativa i amena. A les aules de simulació l'alumne aprendrà a adquirir determinades habilitats o competències.
Críteris d'avaluació	Al final de cada seminari es realitzarà un breu qüestionari per valorar els coneixements adquirits. Els seminaris són obligatoris. En situacions molt justificades en les que un alumne no hagi pogut assistir a un dels seminaris s'haurà d'entregar un treball relacionat amb el contingut del seminari en un format i termini acordat amb els docents

Percentatge de la qualificació final: 20%

Classes Pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (no recuperable)
Descripció	Conèixer la forma i les àrees de treball dels especialistes en Neurologia, Neurofisiologia i Neurocirurgia en el dia a dia assistencial, acostar-se al medi hospitalari i els seus diferents àmbits, acostar-se al pacient i la seva família.
Críteris d'avaluació	Per aprovar les pràctiques l'alumne haurà d'haver assistit a totes elles, tenir una actitud adequada i proactiva, demostrar coneixement suficient de les patologies que es puguin atendre (valorada amb proves orals) i presentar la memòria de pràctiques.

Guia docent

La memòria de pràctiques haurà de descriure les activitats realitzades en els diferents àmbits dels serveis clínics, fent èmfasi en els aspectes que hagin considerat més interessants. La memòria tindrà una extensió de 3 pàgines, a 1.5 espais.

En situacions molt justificades en les que un alumne no hagi pogut fer les pràctiques en el període establert s'haurà de pactar amb el tutor de l'assignatura la forma de fer-les.

Percentatge de l'avaluació final: 20% (10% de la memòria i 10% per participació-proves orals)

Percentatge de la qualificació final: 20%

Estudi i exposició de casos clínics

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves orals (recuperable)
Descripció	Aprenentatge mitjançant anàlisi i exposició pública de casos clínics, que li permetin a l'alumne acostar-se a la resolució de problemes diagnòstics i terapèutics de pacients neurològics i neuroquirúrgics, al mateix temps que adquireix habilitat de síntesi i de comunicació
Criteris d'avaluació	L'estudi i exposició de casos clínics és obligatori. Cada grup de 5 alumnes treballarà un sol cas que serà presentat per un dels membres del grup. S'avaluarà l'habilitat descriptiva i d'identificació de problemes a través de l'anamnesi, la capacitat d'interpretar l'exploració neurològica, de fer diferenciació topogràfica i sindròmica, interpretació bàsica de les proves aportades, el diagnòstic diferencial i l'abordatge terapèutic. També comptarà l'habilitat de síntesi i comunicació en un temps d'exposició molt curt, i les respostes a les preguntes que pugui fer l'auditori o el moderador. La nota serà compartida per tot el grup.

Percentatge de la qualificació final: 10% amb qualificació mínima 5

Examen teoria

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Al final del quadrimestre es realitzarà una prova global per avaluar l'adquisició de coneixements de tota l'assignatura
Criteris d'avaluació	Examen de preguntes tipus test de resposta múltiple (4 possibles respostes, una de vàlida; un punt per cada pregunta, un descompte de 0.33 per resposta incorrecta) amb una proporció de 60% preguntes de Neurologia i 40% de Neurocirurgia. Els continguts poden incloure temes tractats a classes teòriques, seminaris i exposició de casos clínics.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

- J Zarranz. Neurología. 6ª edición. 2018. Elsevier. ISBN: 978-84-9113-071-0.
- M Greenberg. Manual de Neurocirugía, 2 Vols. 2ª edición. 2013. Journal. ISBN-13:9789871259915

Bibliografia complementària

Guia docent

- A Ropper, M Samuels, J Klein, S Prasad. Adams and Victor's Principles of Neurology. 11th Edition. 2019. Mc Graw Hill. ISBN-13: 978-0071842617.
- R Winn. Youmans and Winn Neurological Surgery. 4 Vols. 7ª edició. 2016. Elsevier. ISBN:9780323341493

